

Тхьаклушынэ Аслъан Виктор Зубковым Москва щылукагъ

Адыгеим и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан Москва щылукагъ, зэлукъгъэ лахъзэхэлъ обществэу «Газпром» зыфилорэм идиректорхэм я Совет итхьаматэу Виктор Зубковым зэлукъгъэ дырилагъ.

хьагъ. Къуаджэхэр зэзыхьышт газрыкълэ километр 42-м ичлэлъхъан мыгъэ заууклэ, Адыгеим ипсэупи 5-мэ джыри гъэстыныпхъэ шхуантлэр алылэсышт. Тэхутэмькое районим истанциеху газыр атезыгуащэху компаниеу «Газпром Трансгаз Краснодар» зыфилорэм иехэм джыдэдэм ақуачлэ къызэрихъу лф ашлэ.

— Нэмык энергетическэ клуачлэхэр къызфамыгъэфедэху промышленнэ предприятияклэхэмрэ унаклэхэмрэ газ сеть-

хэм апашлэн альэкышттэп. Республикэм экономикэ, социальнэ хъхъоньгъэу ышлыштми ащ иягъ къекышт, — хигъэунафыкыгъ республикэм и Лышъхъэ.

Тхьаклушынэ Аслъан зэлукъгъэ лахъзэхэлъ обществэу «Газпром» зыфилорэм идиректорхэм я Совет итхьаматэ 2014 — 2015-рэ илъэсхэм мы псэуалъэхэр гъэклэжыгъэнхэм епхыгъэ лфыгъор хэлпэнэу къыфилэтыгъ.

Джащ фэдэу республикэр хъазыр компаниеу «Газпром» зыфилорэм иунэе мылкъоу по-

селкэу Краснооктябрьскэм игаз станциерэ километр 58,6-рэ зыкыхъгъэ газрыкълэу Мыекьопэ районим щыпхырыщыгъэмрэ ритынхэу. А комплексым ыуасэ сомэ миллион 308-рэ фэдиз. Ащ мылкъоу къыхэкыштымкэ республикэм ипсэулэхэм газрыкълэлэхэр арацэлэщтых.

Мы зэлукъгъэу етлани коммуналнэ хъызмэтхэмрэ цыфхэмрэ газымкэ чыфэу ателъым епхыгъэ лфыгъом щытегушылагъэх. Республикэм ибюджет организациехэм газымкэ чыфэ ателъэп.

Зэлукъгъэу икълухым зэлукъгъэ лахъзэхэлъ обществэу «Газпром» зыфилорэм идиректорхэм я Совет итхьаматэ Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ предложениеу къыхыгъэхэм къадыригъэштагъ ыкы ищылэгъэ лфыгъохэм ахэлпэнхэу лфышлэ гъэнэфагъэхэм пшэрыл афишылгъ.

АР-м и Лышъхъэ
ипресс-кълукъу

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Анахъэу зытегушылагъэхэр республикэм игаз отраслэ хъхъоньгъэ егъэшлыгъэнэр, газыкхэр социальнэ проектхэм зэрахэлажэхэрэм япхыгъэ лфыгъохэр ары.

Тхьаклушынэ Аслъан «Газпромом» ипащэ къызэрэфилота-

гъэмкэ, джыдэдэм Адыгэ Республикэм ипсэулэхэм япроцент 83,15-мэ гъэстыныпхъэ шхуантлэр алылэсы.

2005-рэ илъэсым къыщегъэжыагъэу 2013-м нэс Адыгэ Республикэм газрыкълэ километр мин фэдиз щычлал-

Лэпылэгъоу аратырэм хагъэхъошт

Сирием къыкыжыыхэрэ тилъэпкъэгъуху Адыгеим къэкълэжыыхэрэм лэпылэгъу ятыгъэным фэгъэзэгъэ купым лф зеришлэрэм, гумэклыгъоу щылэхэм афэгъэхьыгъэ зэхыхъэ Правительствэр зычлэт Унэм тыгуасэ щылуагъ. Адыгэ Республикэм и Премьер-министр игуадзэу Наталья Широковам зэхыхъэр зеришагъ. Ипэублэ гуцылэ ащ зэрэщыхыгъэунафыкыгъэу, ятарихъ чыгу къекълужырэ тилъэпкъэгъухэр хабзэм инэплъэгъу итых.

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икълэуагъэмкэ иминистр-рэу Мэрэтыкьэ Рустем Сирием къыкыжыгъэхэм лэпылэгъоу аратырэм къытегушылэзэ, анахъэу къыхыгъэщыгъэр тилъэпкъэгъухэм ящылэгъэ тхылъхэр афагъэхъазырынхэ зэралъэкыгъэр ары. Ащ къыкыжыгъэр нэбгырэ пэпчэ лыплъэнхэ альэкышт. Сабый къызыфэхъушт бзылфыгъэхэм медицинэм илфышлэхэр алыплъэхэзэ, агъэгъуа-зэх. Кълэеджаклохэм, зыныбжхэкълотагъэхэм медицинэ лэпы-

лэгъоу аратын альэкыштыри министрэм къыдилъытагъ. Сирием къыкыжыгъэхэм сымэджэхэм ащылэзэхуи къыхэкълэ. Тхьаусыхэ лфыгъоу илэу зыми къытхыгъэл. Арэу щытми, лэкыб хэгъэгу къыкыжыгъэхэр къыолъэлфухэ уямыжэу уишуагъэ ябгъэкыным имэхъанэ медицинэм щылажэрэмэ дэгъоу къагурылоу тэлъытэ. Къэзыгъэзэжырэ ныбжыкълэхэр Мыекьуапэ, Тэхутэмькое районим, нэмыкхэм ащеджэх. Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэ-

ныгъэмрэкэ иминистр игуадзэу Къэрэтэбанэ Махъмудэ къызериуагъэмкэ, Сирием къыкыжыгъэ тилъэпкъэгъухэм урысыбзэр нахышлоу зэрагъэшлэнымкэ хушъхъафыкыгъэу лф адашлэ. Пэнэхэс, Адыгэ республикэ гимназием, нэмыкхэм ащеджэхэрэм адыгабзэр дэгъоу ашлэнымкэ амалышлэр ялэх.

«Сурэтхэмкэ адыгабзэ зэсэгъашлэ» зыфилорэ тхылъыр кълэеджаклохэм анахъ ящылэагъэмэ ащышт. Ау адыгабзэр нахъ куоу ақунымыккэ купкы илэу, дэгъоу зэгъафэгъу егъэджэн тхылъхэр кълэеджаклохэм ящылэагъэх.

Сирием къыкыжыгъэхэр апшэрэ, нэмык еджаплэмэ ачлэхъагъэх, сэнэхъатхэр зэрагъэгъотых. М. Къэрэтэбанэм къызериуагъэу, тилъэпкъэгъухэм яшлэныгъэ хагъэхъоньмкэ амалышлэр аратыным фэхъазырых. Ящылэгъэ литературэм цагъэклэштхэп. Къэкълэжыыхэ-

рэмрэ Хэкужым исхэмрэ ялорэ яшлэрэ нахъ зеджытхэ зыхъу-ккэ, лфхэр лыкълотэщтых.

Кошын лфыгъохэмкэ федеральнэ кълукъым икълуагъэу Адыгеим щылэм ипэщэ лэнатлэр зыгъэцаклэу Алексей Климовым упчлэхэм джэуапхэр къарытхыгъэ, иеплъыкълэхэри къылуагъэх. Лэкыб къэралхэм къарыкыжыыхэрэ урысхэм, адыгэхэм, ермэлхэм, нэмыкхэм ящылэгъэ тхылъхэр загъэхъазырыхэккэ, комиссиер ахэлпэ, зэхэгушылэжыых, унашэ ашлы. Тхылъ нэпцлхэр къэзыгъэхъазырхэр къахэкыых. Гуцылэм пае, фэгъэклэнтхэр афашлынхэм щыгугъэху зэхъхъэгъусэ зэфэхъугъэхэм фэдэу тхылъ нэпцлхэр къарахыплэх. Цыхъэ зыфэшлыгуаехэр Армением, фэхъафхэм къарэкыых, ащ фэшлуплъэкълунхэр нахышлоу зэхэщэгъэнхэм пылтых.

Еджэ зышлоигъохэм, анахъэу студентхэм, лэпылэгъу аратыным-

ккэ Адыгеим и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан унашъоу ышлыгъэр щылэныгъэм зэрэщыпхыращырэм къытегушылагъэ республикэм лъэккэ лфхэмккэ, лэ-кыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкэ ыкы къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхьаматэу Шхъэлэхэу Аскэр. Шлэныгъэ зэзыгъэгъотырэ ныбжыкълэхэм сэнэхъатэу ялэм елытыгъэу республикэм илфыгъохэм зэрахэлажэхэрэм А. Шхъэлахом щигъэгъозагъэх.

Хэкум къэзыгъэгъэжыыхэрэм ящылэгъэ тхылъхэр нахъ лэшлэху агъэхъазырынхэм, лэпылэгъоу аратырэм хагъэхъоньм Хыдзэлл Амбулахъ, Гъукълэл Асхъад, Мэщфэшлу Нэдждэт, нэмыкхэри къытегушылагъэх. Зэхыхъэм унэшэ хэхыгъэ ща-штагъ.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Сурэтхэм зэхыхъэм хэлэжыагъэхэр арытых.

Ижырэ пкыгъохэр «кыагъэгущылэх»

Археологым и Мафэ илъэс 30-м ехъугъэу Урысы-ем шыагъэунэфыкы. Мэфэкым ехъулэу гушчы-лэгъу тызыфэхъугъэ Тэу Аслъан цыф цлэрылу. Археологием фэгъэхыгъэ апэрэ тхыльэу адыгабзэ-клэ ащ ытхыгъэр Мыекъуапэ кышчыдыгъэкыгъ.

— Чым члэл пкыгъохэм, тарихым исаугъэхэм тиблэ-кыгъэ уахтэ кылуатэ, — ело Адыгэ Республикэм и Лъэкъ музей шлэныгъэмклэ илофышлэ шхъалэу, Адыгеим культурэм-клэ изаслуженнэ иофышлэу Тэу Аслъан. — Археологхэм экспедициехэр, джэгулкэ гъэшлэгъонхэр зэхашх. Ясэнэхатклэ лажъэхэу опыт ин зилэхэмрэ студентхэмрэ зэгъусэхэу мы илъэсым тарих пкыгъоу кыа-гъотыгъэр маклэп.

Ленинград хэкум, Къокыплэм щыпсэурэ лъэкъхэм яискусствэклэ Къэралыгъо музейм кыа-рыкыгъэхэм яэкспедициехэм егъэжэплэшлэхэр ашыгъэх. Апшеронскэ районым Владимир Эрлих япащэу купым иоф

щешлэ. Любовь Головановам мыжыо ллэшлэгъум илъэхъан гъочлэгъ псэуплэу шыагъэхэр зэрегъашлэх. Сергей Осташинскэр Мышъакъо пэблэгъэ псэуплэхэм ащэлъыхъо. 2013-рэ илъэсым гъочлэгъым кышчыгъотыгъэ кужъхэм илъэс мини 5500-рэ фэдиз аныбж. Мыжыом ыкли кыупшхъэм ахэшлыкыгъэ

лэмэ-псымэхэу кычлэхыгъэхэр гъэшлэгъонх.

Шапсыгъэ хылушэ псэуплэу Лэу мыжыоу кышчыгъотыгъэхэм ижырэ тхыгъэхэр, сурэтхэр атетых. Мыжыохэр Хъушт Мэдин ары кычлэхыгъэхэр. Илъэс мини 4 фэдиз зы мыжыом ыныбж. Лэу кышчыгъотыгъэ мыжыохэр исп унэ культурэм епхыгъэх — ар археологхэм агъэунэфыгъ. Мыжыоблэхэм исп унэ сурэтхыгъэ атет. Къэунэм зэрэпхыгъэр къэзыгъэлагъорэр шхыхэ сурэтэу бэчым тешыхагъэр ары.

Илъэс мин пчъагъэклэ узэ-клэлэбэжымэ, адыгэхэм хъадэм дычлалъхъэщтыгъэ пкыгъохэр археологхэм непэ кыагъотыжых. Лэупэклэ Нурбий, Тэу Аслъан, нэмыкхэри пэсэрэ тхыгъэхэм якъэбархэм апылтых. Тилъэкъ итарихъ дунаим нахышлэу шашлэнымклэ лэуытылэ тшын тлэккыштыт пкыгъохэр илъэс къэс нахыбэ зэрэхъухэрэм археологхэм яла-хышлэ хэлъ.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

Сурэтым итыр: **Лъэкъ музейм кышчыгъэлэгъорэ мыжыоу Лэу кышчыгъотыгъэр.**

Кандидатхэм нэлуасэ зафэшъуш

Тэхъутэмыкыое районымклэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-мклэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат хэдзыгъэным ехыплэгъэ хэдзын тедзэхэр йоныгъом и 14-м шылэщтых. А коимклэ кандидатэу атхыгъэхэм ягухэлъхэр къэбарлыгъэлэс амалхэмклэ цыфхэм алыгъэлэсыгъэнхэм фэшл Адыгэ телерадиокомпаниеу «Адыгеим», республикэ гъэзетхэу «Адыгэ макъэм» ыкли «Советскэ Адыгеим» апае Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и Гупчэ комиссие шышхъэлум и 13-м пхъэдз идзэн зехицэгъагъ. Кандидатхэм кыыхахыгъэ мафэхэм адистхэу ахэм хэдзынхэм яхыплэгъэ гухэлъхэу ялэхэр гъэзетхэм кыыхауыштых, цыф-

хэм алыгъэлэсыштых. Кандидатэу **Александр Валерий Алексей ыкыом** иагитационнэ материал шышхъэлум и 16-м, **Къэлэкъутэкъо Казбек Бэтмызэ ыкыом** иер шышхъэлум и 19-м, **Къэлэкъутэкъо Тимур Александр ыкыом** иагитационнэ материал шышхъэлум и 22-м, **Рублев Владимир Сергей ыкыом** итхыгъэ шышхъэлум и 22-м ыкли **Шаев Вадим Алексей ыкыом** иагитационнэ материал шышхъэлум и 21-м республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» кыыхиутынхэу пхъэдзым кыгъэлэгъуагъ. Ахэм нэлуасэ зафэшъуш, шъугуклэ зыдежугъаштэрэм шъумахъэ фэшъут.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Иягъэ кытэккыштытэп

2014-рэ илъэсым шышхъэлум и 7-м кышчыгъэ-жыагъэу Евросоюзым хэхъэрэ къэралыгъохэм, США-м, Австралием, Канадэм ыкли Норвегием къащыдагъэкырэ гъомылэпхъэ зырызхэр Урысы-ем кырашэнхэ фитыштытхэп. Ащ фэдэ унашъом УФ-м и Президентэу В. Путинер клэтхагъ ыкли кыуачлэ илэ хъугъэ.

Мы иофыгъом тикъэралыгъо щыпсэурэ цыфхэр лъэшэу егъэгумэкых, нахыбэхэм мыщ фэдэ санкциехэр игъо дэдэу алытгэ. Эксперт зырызхэм кы-зэралорэмклэ, унашъоу шылэм къэралыгъом иягъэ екынэу ары. Цыф кызырэкхэр анахъэу зыгъэгумэкыхэрэр титучанхэм, бэдзэрхэм, сатыушылэ гупчэхэм ашачэрэ продукцием ипчъагъэ кышчымыкылыр ыкли ащ ыпкэ кыклэу уасэхэм зы-къамылытыныр ары.

Мыщ фэдэ еклопаклэм шлуа-гъэ кытынэу УФ-м и Правительствэ ежэ. Анахъэу зилоф дэгъу хъунэу алытэрэр тимэ-къумэщылэхэр арых. Тикъэралыгъо кышчыдагъэкырэ продукциер Урысые сатыушылэ сетыхэм арамгыгъэуалэхэу пчъагъэрэ агъэунэфыгъ. Унашъоу шылэм ахэм япродукцие титучанхэм нахыбэу ательынхэ амал кыареты. Тикъэралыгъо кышчыдагъэкырэ гъомылапхэхэр тибэдзэрхэм, тучанхэм нахыбэу ательы зэрэхъуштым уицыхэ тебгъэлы хъунэу ары экспертхэм зэралытэрэр.

Мы лъэныкъомклэ Адыгеим непэ илофхэм язытет зыфэдэр, хэкыплэу ыкли амалэу илэхэр пащэхэм ашышхэм кыралотыкыгъ.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм псэолъэшынмклэ, транспортымклэ, зэпхыныгъэм-клэ ыкли псэуплэ-коммунальнэ хызымэтымклэ икомитет итхаматэу, Адыгеим ипромыш-ленникхэмрэ ипредпринимательхэмрэ я Союз ипащэу Игорь Ческидовым зэрилытэрэмклэ, тикъэралыгъо кызы-рэдэзекыуагъэхэм елытыгъэу мыщ фэдэ унашъоу УФ-м и Президент ышыгъэр игъоу цыт. Санкциехэм яшлуагъэклэ къэралыгъом иагропромышленнэ комплекс хэхъоныгъэхэр ышынхэ, ыпэклэ лъыклотэн ылъэ-кыштыт. Ыпэклэ лэкыбым кыа-

рашчытыгъэ продукцием енэ-къокъухэзэ хэхъоныгъэ зымы-шыштыгъэхэ мэкъумэщ хызы-мэтшлэплэхэм джы ясекто-рыклэхэр агъэпсынхэ амал ялэшт.

АР-м мэкъу-мэшымыклэ иминистрэу Юрий Петровым зэрилы-тэрэмклэ, тшъолъыр ипродовольственнэ щынэгъончъагъэ Адыгеим ичыгулэжыхэм кыа-хъумэн, джащ фэдэу типпродук-цие Урысыем инэмыкы шъо-лырхэми афашэн алыэкыштыт. Ащ кызырлыуагъэмклэ, мыгъэ республикэм кыыхыжыгъэ лэжыгъэ бэгъуагъэр тфикъуштыт, нэмыкыми ятцэн тлэккыштыт. Джащ фэдэу кылыр, былымы-лыр, мэлылыр, чэтылыр икыу фэдизэу республикэм кышчы-дагъэкы, блэкыгъэ илъэсым ахэм япчъагъэ тонн мин 46-м ехъугъ. Кыуае зыфэбгъазэ-мэ, тонн мини 10,5-рэ фэдиз Адыгеим кышчыашы, илъэс къэс а пчъагъэхэм ахагъэхон афызэшлэклэ. Илъэс зауэлэ узэклэлэбэжымэ, чыгыхатэхэм ягъэтысын ишыпкыу республикэр фежыагъ, джырэ уах-тэм чыгу гектар 700-м ехъу ахэм аубыты. Ю. Петровым кызырэхыгъэщыгъэмклэ, пхъэ-шхъэ-мышхъэу кыахыжы-рэм ипчъагъэ хэхъозэ ышлыштыт, сыда плэмэ, гушылэм пае, Ита-лием итехнологияклэхэр агъэ-федэзэ агъэтысыгъэ чыгых-тэм блэкыгъэ илъэсым про-дукцие тонн мин 11,3-рэ кыа-тыгъагъэмэ мыгъэ а пчъагъэр фэдитлуклэ нахыбэ хъунэу щэгъуых. Ащ нэмыкылу цумпэм, мыларисэхэм, нэмыкы культу-рэхэм аубытырэ чыплэхэм ахагъахэ, тапэкли а лэшлэ-ныр лъагъэклотэшт.

— Санкциехэм яягъэ кытэ-кыштытэп, ар хэгъэкли, тимэкъу-мэщ хызымэтшлэплэхэм хэхъо-ныгъэхэр ашыным ар фэлоры-шлэшт, — ело министрэм.

(Тикорр.).

Янэплэгъу рагъэккыштытэп

Шышхъэлум и 13-м ехъулэу егъэзыгъэ иофклэ Украинэм кыкыжыгъэхэу тиреспубликэ къэкыла-гъэхэм япчъагъэ нэбгырэ миным ехъу, ахэм ащы-щэу 424-р клэлэцыкылух. Украинэм кыкыжыгъэхэр охътэ гъэнэфагъэклэ зышчыгъэхэ пункти 7 Адыге-им кышчызылуахыгъ.

Зичлыгъу кызыбгынагъэхэу не-пэ Адыгеим шылэхэм яфэлэ-фашлэхэр зэрифэшъуашэу гъэ-цэклэгъэнхэм, амалэу шылэмклэ лэпылэгъу афэхъугъэным сыди-гъуи АР-м и Лышхъэу Тхыаку-щынэ Аслъан ыналэ тет. Ахэм ящылэгъэ гъомылапхэхэр, шы-гъынхэр, нэмыкы пкыгъохэр икыу фэдизэу алэкълых, меди-цинэ, психологическэ ыкли соци-альнэ лэпылэгъу агъоты. Укра-инэм ицыфхэр зыщыпсэухэрэ пунктхэм зэкълэми социальнэ мэхъанэ зилэ кыулыкыуэхэм иоф ашашлэ, яшлуагъэ арагъэкы ыкли охътэ клэлым кыкылоу зы-щыпсэунхэ алыэкыштыт чыплэхэр кыафагъотых. Къоджэ псэуплэ-хэм япащэхэр къэкълэхэш, тхыа-мыкылагъо хэфэгъэ цыфхэр зэ-бгырашых, нэужым ахэм псэу-плэхэр кыафагъотых. Джащ фэ-дэу АР-м и Лышхъэу иуна-шъоклэ Адыгэ Республикэм иминистертвэхэм ялофышлэхэр чыплэ кын ифагъэхэм алыэ-плэх, фэтэр шхъафхэр ара-гъэгъотых, сыд фэдэрэ лъэны-къокли янэплэгъу рагъэккыштыт.

Непэрэ мафэм ехъулэу егъэ-зыгъэ иофклэ зичлыгъу кызы-бгынагъэхэмкли, республикэм ипащэхэмкли анахъ пшъэрыл шхъалэу къэуцурэр клэлэцыкы-лыгъыплэхэм, гурыт еджаплэхэм клэлэцыкылухэр зэрарагъэкло-лэжыштытхэр ары.

Адыгэ Республикэм гъэсэн-гъэмрэ шлэныгъэмрэклэ иминистрэ игуадзэу Къэрэтэбэнэ Махмудэ мы министертствэр Украинэм кыкыжыгъэхэм зэ-радэлэпылэрэ кытфилотагъ. Ащ кызырлыуагъэмклэ, охътэ гъэ-нэфагъэклэ зычлэсынхэ алыэ-кыштыт пунктхэу сэнэхъат зэфэ-шхъафхэр зышчызэрагъэгъотырэ колледжэу станицэу Ханскэм дэтым ыкли Мыекъопэ индуст-риальнэ техникумым яобще-житиэхэм кыащызылуахыгъэхэм ачлэсхэм лъэшэу аналэ атет. Джырэ уахтэм индустриальнэ техникумым иобщежитие унэ-гъуиш кычлэнэжыгъэу члэс,

ахэм ашхыштыр, ащыгъыштыр икыоу алэклагъахэх. Ащ нэмы-кылу, министертствэм унэгъуишты-ыштагъэу ящылэгъэхэр зэклэ арагъэуаллэ, иофшлэплэ чыплэ-хэр кыафагъотых. Республикэм иклэлэцыкылухэм афэдэу егъэ-зыгъэ иофклэ Украинэм кы-кыжыгъэхэм ясабыйхэри йо-ныгъом и 1-м еджаплэхэм якло-лэжыштытх. Ахэм ащыгъышты-хэри, зэреджэштхэ тхылхэри ыпклэ хэмылэу аратыштых.

Джащ фэдэу АР-м гъэсэ-ныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Ми-нистерствэ статистикэмклэ иот-дел кызырэщыталауагъэмклэ, егъэзыгъэ иофклэ Украинэм ашхъэ кызыыхыжыгъэхэу, зи-клэлэцыкылухэр гурыт еджаплэм зыгъакло зышлоигъохэм лъэлу тхылъ 99-рэ кыатыгъ, ахэм ащыщэу клэлэцыкылу 57-р аштэ-гъах, къэнагъэхэм ятхылхэр афагъэхъазырых. Клэлэцыкылу-лыгъыплэхэр пштэмэ, мыщклэ иофхэм язытет дэгъушхоу пфэ-лоштэп, сыда плэмэ мыщ фэдэ учреждениехэм япчъагъэ рес-публикэм фикъурэп. Арэу щыт-ми, унэе клэлэцыкылу-лыгъыплэ зилэхэм ашышхэм ыпклэ хэмы-лэу сабыи 7 фэдиз аштагъ. Ащ фэдэ лъэлу тхылъэу кыатхы-гъэм ипчъагъэ 16 мэхъу. Сэнэ-хъат зэфэшхъафхэр зышчызэ-рагъэгъотырэ лицейхэм Укра-инэм щыц нэбгыри 4 аштагъ. Гурыт еджаплэхэм агъэклон фае-хэм япчъагъэ мафэ къэс хэхъо.

Сыд фэдэу щытми, Украинэм кыкыжыгъэхэу клэлэцыкылухэм яфэлэ-фашлэхэр зэрифэшъуашэу зэрагъэцэкълэштхэр, ахэм лэпы-лэгъу зэрафэхъуштытхэр министр-ствэм кышчыталауагъ.

КИАРЭ Фатим.

Шунклым кыыхэмыплъынхэм фэш

Мы мазэм и 4-м кышчыублагъэу и 10-м нэс пэшлорыгъэш иофтхъабзэу «Тонировка» зыфилорэр гъогурыкыоньы щынэгъончъэнымклэ кыулыкыу республикэм щызэхышхыгъ.

Зэфэхысыжыау ашыгъэхэм кызырагъэ-лэгъуагъэмклэ, гъогу-патруль кыулыкыу иба-

ташон шхъаф илофышлэхэм административнэ хэбзэукъоныгъэ 3353-рэ кыыхагъэщыгъ, ахэм ащыщэу 662-мэ яапчхэр шапхъэхэм ашлэклэу зэрэгъэушунклыгъэщыгъэхэм фэшл. Машинэ-хэр зезыфэрэ нэбгырэ 207-мэ кызыщагъэу-цугъэхэ чыплэм яапчхэр ашагъэкъэбзэжыгъэх.

Чэзыум хэтыр нахь маклэ хъушт

Клэлэцлыкы ыгыплэм кло-нэу чэзыум хэт сабийхэм япчыагэ непэ республикэмклэ 8647-рэ мэхъу. Ащ шыщэу сабий 1372-мэ илээси 3-м кыщегъэжъагъэу 7-м нэс аныбжъ. Мы илээсыр кызыхъагъэм кыщегъэжъагъэу чэзыум сабий 1084-рэ хэлыкыг, ахэм клэлэцлыкы ыгыплэм хэм чыплэхэр къащаратыгъэх.

Къалэу Мыекъуапэклэ чэзыум сабий 4492-рэ хэт. Ахэм ащыщэу клэлэцлыкы 586-мэ илээсищым кыщегъэжъагъэу 7-м нэс аныбжъ.

Чэзыум игугъу тшы зыхъу-клэ, сабыеу илээсищым кы-

илээсыр имыкыизэ сабий мин фэдизмэ чыплэхэр къаратыш-тых. Ахэр тыдэ кыкыштых?

Гъэрэкло бжыхъэ рагъэжъагъэу программэу «Дорожная карта» зыфилорэм кыдылы-тэрэ ахъщэмклэ Мыекъуапэ щашырэ клэлэцлыкы ыгыплэм сыда арыклорэр? А лфым зыщыдгъэжъагъэу клэлэцлыкы ыгыплэм ашы пэтыхэрэм мы мафэхэм тащылагъ.

Икыгъэ илээсым ичэпыогъу-шэклогъу мазэхэм Мыекъуапэ щашынэу а зы уахътэм клэлэцлыкы ыгыплэм шызэ-дырагъэжъагъ. Тлур къалэм икыдэхъэгъум дэжъ, юннат-

Илээсклэ узэкклэбэжъмэ республикэмклэ чэзыум хэтыгъэр сабий мини 10-м ехъуштыгъ. Джы чэзыум ежэрэр нахь маклэ хъугъэ. Джыри мы илээсыр имыкыизэ сабий мин фэдизмэ чыплэхэр къаратыштых.

щегъэжъагъэу 7-м нэс зы-ныбжъхэр кыхэтэгъэщых, сыда плэм еджаплэм члэмыхъэзэ са-бийм гъэсэнэгъэ гъэнэфагъэ ыгытын фае. Ар мызэу, мытлоу къэралыгъом ипашэ ипсалэ-хэм къащылауагъ, гъэсэнэгъэм фэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм ар гъэсэнэгъэм исистемэ иапэ-рэ лъэоянэу, шъхъафэу кы-щыхэгъэщыгъ.

Илээсклэ узэкклэбэжъмэ рес-публикэмклэ чэзыум хэтыгъэр сабий мини 10-м ехъуштыгъ. Джы чэзыум ежэрэр нахь маклэ хъугъэ. Джыри мы

хэм я Станции чыгоу ылыгы-гъэм щашынэу шырагъэжъагъ, зыр Мыекъуапэ итыгъэкъоклы-плэ шылэ район цыклоу «Михай-лово» зыфалорэм щашы. Юн-натхэм яурам щашырэмклэ къедгъэжъагъ.

Клэлэцлыкы ыгыплэм унитлур зэпэблагъэхэу ашых, ау ахэр чэуклэ зэпашыхъащтых, зым Юннатхэм яурамклэ дэхъащтых, адрэм Димитровымклэ сабий-хэр дащэщтых. Клэлэцлыкы ыгыплэм пэпчъ сабий 240-рэ щалыгын алэкышты. Псэолэ-шыплэм тыкыщырищэкыгъ

ыкли тиупчлэхэм джэуапхэр къа-ритыгъ псэолэшыплэм ипро-рабэу Николай Поляковым.

Мы псэуальэр зырагъажъэм блэкырэ цыфхэм «Кымафэр къэсыгъэти, псэолэшыныр ра-гъэжъагъ, ар сыдэу хъушты?» алоу бэрэ зэхэтхыгъэти, ащклэ упчлэхэр тыублагъэх.

— Джырэ псэолэпхъэхэр блэкыгъэ илээсхэм агъэфедэ-щтыгъэхэм афэ-дэхэп, чыылэм икыхъуыгъо зэ-редгъэжъагъэ-ми, кымафэм зэпытымыгъэу зэрэтшыгъэми унэхэм ядэгъу-гъэ кыщыгъэ-клэштэп. Дгъэ-федэрэ раст-ворыр чыылэм шыщынэрэп, штырэп, дэпкь-хэр бгъотэштхэп, — къелуатэ прорабым. — Унитлур яшын зэфэдэу зэдэтэфы, зэдэту-хынхэуи щыт. Шэклогъу мазэм псэуальэр ттын тыгу хэлъ.

Ашы пэтырэ псэуальэу ты-зэрыхъагъэм хэт унэхэм ащыш-хэм обойхэр ягъэпкыгъэх, ка-фель арылъ, джэхашъохэр зэклэри зэщи-зэу, зыгорэ тырадзэгъа-хэм фэдэу игъэчъыкы-гъэх. Ащ ыкы-лы линолеум ты-радзэ. Ар шъо зэфэмидэхэу зэхэбзагъэхэу гъэпсыгъэ. Обой фыжыбзэу рагъэпкы пэтхэ-ри сурэтхэмклэ агъэклэрэклэ-щтых. Дэпкьхэр къэзыгъэфэ-бэшт материалхэр зыралы-хэклэ ары штукатуркэ зашыхэ-рэр ыкли нэмыкл псэолэпхъэ-хэр зырагъэпкыхэрэр.

Клэлэцлыкы ыгыплэм спортзалхэр, джэгуплэ, къэшъо-нымклэ унэхэр, шхэплэ зэтэ-гъэпсыхъагъэхэр ахэтыштых. Ахэм анэмыклэу, группэ пэпчъ шъхъафэу шагум джэгуплэхэр ашъхъэхэр бгъагъэхэу ашафа-шых. Къэгъэгъэ гъэтлысыплэхэр, уц къэшхъо чыплэу шытыш-хэр агъэнафэх, зэтырагъэпсы-хъэх. Унэхэм арашыллэрэ лфхэм адаклоу шагури етлупшыгъэу зэтырагъэпсыхъэ.

Клэлэцлыкы ыгыплэхэр та-пэкли псэолэшл фирмэм ышлы-гъэхэмэ, мыщ фэдэ унэхэр

адрэ псэуальэхэм атекыхэмэ прорабым теупчы.

— Мыщ фэдэ унэ апэрэу тэшлы, — ело ащ. — Мыщ ишлын шэпхъэ гъэнэфагъэхэр пылтых. Псэолэпхъэу хахъэ-

хэхыгъэ непэ имылэми, унэ-хэм уазырыхъэклэ, лфшлэн-хэр зэклэри зэрэзэдафыхэ-рэр къэошлэ. Унэ клоцым лф-фышхо зэрэащлэрэр олээгъу. Псэуальэм итеплэ джыри мы-клэраклэми, унэ-клоц лфхэр ча-нэу зэрэклохэ-рэм, псэолэшл-хэр зэрэзэ-блэчыхэрэм, къэуцу ямылэу ялоф зэрэшлэ-рэм пшлошъ агъэхэу шэ-клогъу мазэм иклэхым унэр аухынэу.

Зэклэмкли псэолэшыплэм нэбгыри 170-рэ щэлажъэ. Ахэм пчэдъжыым сыхъатыр 8-м кы-щегъэжъагъэу пчыхъэм 7-м нэс лф ашлэ. Арышъ, унитлур кы-зызэдаухыклэ, сабий 480-рэ чэзыум хэлыкышты.

Мыекъуапэ ипсэуплэу «Ми-хайлово» зыфилорэм щэгъэпсы-рэ клэлэцлыкы ыгыплэм итеп-лэ гур нахь къелэты. Ар апэ-рэмклэ ухыгъахэм нахь фэд. Унэ нэлум идэпкьхэр краскэ зэмышъогъу дахэклэ гъэлажъэх. Шагур чэуклэ дэгъоу къэшлы-хъагъ, етлупшыгъэу шагу клоцым изэтэгъэпсыхъан псэолэшлхэр дэлажъэх. Мыщи сабий 240-рэ щалыгышты. Группэ пэпчъ джэгуплэ шъхъаф фагъэпсы. Унэр зышлырэ хъызмэтшлэплэм ипашэу Валерий Мешалкиным кызэрэтилуагъэмклэ, псэуальэм лфшлэнэу рашыллэн фаем ипроцент 80-р аухыгъ, къэна-гъэр бэп. Илфшлэгъухэр игъу-сэхэу пашэм унэ клоцлхэр кытегъэлээгъух, спортзалыр, къэшъоплэ унэр, зыщычъыештыхэр хъазырых. За-казчыкым да-шыгъэ зэзэгъы-ныгъэм кы-зэрэдилытэ-рэмклэ, псэуа-

гъэпкырэ обойхэми сабийхэм япсауныгъэ зэрар къафамы-хыным тыпылъ.

Псэолэшыплэм етлупшыгъэу лфшлэнхэр щэклогъ. Шагум зэ-

лэр шэклогъум и 30-м атын фае. Ар заухыклэ, къэлэ чэ-зыум етлани сабий 240-рэ хэлыкышты.

СИХЪУ Гошнагъу.

АБХЪАЗЫР ШЪХЪАФИТ ЗЭРЭХЪУЖЬЫГЪЭМ ИПЭГЪОКИ

Зэкъотныгъэм уегъэлъэшы

1992-рэ ильэс, шышхьэлум и 14. А мафэм Грузиём иулэшыгъэ купхэр Абхъазым ичыгу заоклэ ихъэхи, щыхъунклэхэу аублагъ. Къош республикэр машом зэрэзэлъиклурэм, лажьэ зимылэ цыфхэр зэпэуцунхэм зэрахэклуадэхэрэм гумэклыгъохэр кызыдахыщтыгъэх. Темыр Кавказым ис лъэпкъхэр апэрэхэм ащыщхэу Абхъазым къоуцагъэх, ишъхьафитныгъэ къаухъумагъ.

Абхъазым заом зызэрэшилэ-тырэм фэшл зэлуклэхэр къош республикэхэм, нэмыкл шьолъырхэм ащыклоштыгъэх. Мыекъяупэ ипчэгу шъхьалэу В. Лениным ыцлэклэ щытым щызэхашэгъэ зэхэхэм тикъалэхэм, районхэм кыарыкыгъэхэр хэлэжъагъэх. Грузиер зэраумысырэм даклоу, ежхэм яшлоигъоныгъэклэ клалэхэр Абхъазым клоштыгъэх. Адыгэ Хасэм щызэхашэгъэ купым шатыххээ, клалэхэр гъогу техъэщтыгъэх. Дзэм къулыкъушлэ щымылагъэхэр, лашэклэ зэонхэм фэмыхъазырхэр Абхъазым агъаклоштыгъэхэп. Ащ кыыхэклэу загъэбылзызэ клалэхэм ащыщхэр Абхъазым клоштыгъэх.

Гуфаклохэр. Джары къош Абхъазым фэзэонхэу ежъэгъэ клалэхэм зэряджэщтыгъэхэр. А лъэхъаным Адыгэ Хасэм итхьаматэу щытыгъэ Шъхьэлэхъо Абу кызызериогъагъэу, Грузиёмрэ Адыгеимрэ ныбджэгъуныгъэ зэдырл. Тиреспубликэ щыц нэгъырабэ Грузиём щеджагъ, шлэныгъэхэмклэ кандидат ыкли доктор щыхъугъэх. Грузиём шлоу кытфиллагъэр тэгъэлъаплэ, ау заом клигъэстызэ, абхъаз лъэпкъыр дунаим тыригъэклодыкынэу мурад зеришлыгъэм фэшл тэгъэмысэ.

Апэрэ гуфаклохэр

Мыекъяупэ ипчэгу щыклогъэ зэхэхэм Адыгеим иапэрэ Президентэу Джарымэ Аслъан, гуфаклохэм япачэу Хьодэ Адам, нэмыклхэри кышыгушылэгъагъэх. А. Хьуадэм кылуагъэм цыфхэр нахь кыгыблыгъагъэх.

— Мэфи 2 — 3 джыри зытешлэклэ Абхъазыр лъэпсэич заом хэклодэнымклэ щынэгъошхо щыл. Непэ, джыдэдэм ткъошхэм лэпылэгъу ящыклагъ, такъоуцон фэе, — кылогъагъ А. Хьуадэм ынэгу гумэклыгъуабэ клэ-лъагъозэ.

— Абхъазыр чыплэ кын итыгъ, — тизэдэгущылэгъу кы-хэлажъэх гуфаклохэу къош республикэм шылагъэхэу Къуижь Къэплъан, Шъаукъо Заур, Гъогъо Руслъан. — Къэбэртэе-Бэлъкъарым шышхьэлум и 15-м апэрэ купэу икыгъэм хэтыгъ от-ставкэм щылэ полковникэу Сэснэлые Султлан. Абхъазым и Президентэу Владислав Ардзинбэ иунашъоклэ ухъумэнымклэ республикэм иминистрэу С. Сосна-лыер ыгъэнэфэгъагъ, генерал хъугъагъ.

Адыгеим икыгъэхэм Хьодэ Адам пэцэныгъэ адызеришхь-

щтыгъ. Зэхэхэхэм ащ къащи-луатэщтыгъ гухэлъ шъхьалэу ялэр, заом зэрэфэхъазырхэр. лашэ зимылэхэр, лашэм игъэфедэн фэмынэлусэхэр зэуаплэм рагъахъэ-щтыгъэхэп, Адыгеим къагъэкло-жыыхэуи кыыхэклыщтыгъэ.

Апэрэ зэпэуцунхэм тиреспу-бликэ шаплугъэхэу Хьодэ Адам, Шэуджэн Мурат, Мыекъя Аслъан лыхъужьэу ащыфэхыгъэх. Зэ-клэмкли гуфэкло 300 фэдиз Адыге-им икыгъагъ, къэзымыгъэзэ-жыгъэр нэгъырэ 12. Заом ыуж зидунай зыхъожыгъэхэр къахэ-кыгъэх.

Хьодэ Адам Абхъазым и Лы-хъужь ыцлэ кыфаусыгъ. Медал-лэу «За отвагу» зыфилорэр кы-зыфагъэшъошагъэхэм ащыщых Гьуклэлл Заур, Гъогъо Руслъан, Еутых Тембот, Къоц Мурат, Лышэ Мэдин, Тхьэгъэнэ Батыр-бий, Мыекъя Аслъан, Бырсыр Айдемыр.

Абхъазым иорден анахь лъа-плэу Леон ыцлэклэ щытыр кызы-фагъэшъошагъэмэ ащыщых Сихъу Рэмэзан, Шэуджэн Мурат, Бэгъу-шъэ Адам, Къэзанэкъо Эдуард, нэмыклхэри.

Гэрэу грузинхэм аубытыгъа-гъэхэм ахэтыгъ Бэгъушъэ Адам.

Ащ кызызериотэжырэмклэ, гу-факлохэм лыгъэ шьыпкъэ зэра-хъагъ. Абхъазхэм закъоуцохэм клуачлэу ялэр нахьышлоу зыда-шлэжыгъ, ячлыгу къаухъумэным-клэ амалэу щылэхэр кызыфагъэ-федагъэх.

Хэгъэгу шъхьаф хъугъэу Абхъа-зыр непэ мэлсэу, гуфаклохэм я Мафэ шышхьэлум и 15-м хэ-бзэ шапхъэхэм адиштэу хагъэ-унэфыкышт. Къуижь Къэплъанрэ Шъаукъо Зауррэ зэралытэрэм-клэ, гуфаклохэм лыгъэу зэра-хъагъэр тарихыым хэклодэщтэп. Адыгэхэр, дагыстанхэр, урысхэр, чэчэнхэр, ингушхэр, нэмыклхэри зэкъоуцохи, Абхъазым ишъхьа-фитныгъэ къаухъумагъ. 1993-рэ ильэсым Юныгъо мазэм и 30-м кышыулагъэу республикэр ма-мырэу мэлсэу. Абхъазым кы-кыгъэ куп бэмышлэу Адыгеим щылагъ. Зиклалэ заом хэклодэгъэ-ны-тыхэм алукагъэх, унагъохэм якъэбар зэрагъэшлагъ. Зэкъош лъэпкъхэм язэпхыныгъэхэр за-ом зэрэщыпытагъэм тегущыла-гъэх.

Сурэтым итхэр: **гуфаклохэу Шъаукъо Заур, Къуижь Къэплъан, Гъогъо Руслъан Абхъа-зым зэрэклоштхэм тегущылэх.**

КЪОДЖЭ СПОРТЫР

Клэлэеджаклохэм загъэхъазыры

Къуаджэм шаплугъэ клалэхэр япсауныгъэ агъэпытэным пае спорт зэнэкъокъухэм ахэлажъэх. Якъулайныгъэ хагъэхъоным фэшл нахь ашлогъэшлэгъон спорт лъэпкъхэр кы-хахых.

Пэнэжыкъяуэ иклэлэ-еджаклохэу Нэныжъ Рус-там, Гъонэжыкъяуэ Анзор, Джэндар Рэмэзан, Нэныжъ Руслъан, Хэкужэ Аскэр, Олег Рыбалко, Псэунэкъо

Амир спорт джэгунхэм апы-лтых. Теуцожь районым, Адыгэ Республикэм ащы-клорэ зэнэкъокъухэм яухъа-зырыныгъэ ащыхагъахь.

Нэныжъ Руслъан, Гъонэ-жыкъяуэ Анзор, Цундышк Ас-лъан, нэмыклхэм кызыра-луагъэу, ГТО-м ишапхъэхэр игъэкъугъэнхэм афэгъэхы-гъэ зэлуклэгъухэу республи-кэм бжыхъэм щыклоштхэм ахэлэжъэщтых.

Сурэтым итхэр: **Теуцожь районым иклэлэеджа-клохэр.**

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Апэрэ зэлуклэгъур

«Торпедо» Ермэлхъабл — «Зэ-къошныгъ» Мыекъяупэ — 1:0. Шышхьэлум и 12-м Ермэлхъаблэ щызэдешлагъэх.

Урысые Федерациём футболымклэ изэнэ-къокъу ятлонэрэ купэу «Кыблэм» щэкло. 2014 — 2015-рэ ильэс ешлэгъум хэхьэрэ апэрэ зэлуклэгъур тикомандэ илагъ. «Торпе-дэмерэ» «Зэкъошныгъэмерэ» нахь лъэшыр язэ-рэмыгъашлэу зэдешлагъэх. Гум кьео тифут-болистхэр къалапчъэм бэрэ зэрэдэмыуагъэ-хэр. Зэлуклэгъур аухынклэ такыкь 15 фэ-диз къэнагъэу бысымхэм уполоир кызытым тикъэлапчъэ лэгуаор кыдадзагъ. Пчъагъэр 1:0-у «Торпедэ» теклоныгъэр кыдыхыгъ.

Купым зэрэщешлагъэхэр

«Афыпс» — «Краснодар-2» — 2:1, «Биолог» — «Черноморец» — 1:2, «Анжи-2» — «Алания» — 2:1, МИТОС — «Ди-намо» — 1:1, «Таганрог» — «Терек-2» — 1:0, «Ангушт» — «Спартак» — 3:2, «Астрахань» — «Ротор» — 1:2.

Шышхьэлум и 16-м Урысыем и Кубок икыдэхын фэгъэхыгъэ зэлуклэгъур Мые-къяупэ щыклошт. «Зэкъошныгъэр» Астра-хань икомандэ дешлэшт. Теклоныгъэр кы-дэзыхырэ Урысыем изэнэкъокъоу апэрэ купым щыклорэм хэлэжъэрэ командэхэм ащыц дешлэшт.

Зэхэзыщагъэр ыкли кыдэзы-гъэклырэр: Адыгэ Республи-кэм лъэпкъ Юфхэмклэ, лэклэб къралхэм ащы-псэурэ тилъэп-къэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жъугъэм иамал-хэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыр: 385000, кь. Мыекъяупэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэклыжъ зы-хырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерациём хэутын Юфхэмклэ, телерадиокъэтын-хэмклэ ыкли зэлъы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлары-шлал, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъяупэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэклэмкли пчъагъэр 4046 Индексхэр 52161 52162 Зак. 2784

Хэутыным узшыклэтхэнэу щыт уахьтэр Сыхъатыр 18.00 Зыщыклэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьалэм ипшъэрылхэр зыгъэцаклэрэр Мэшлэкъо Саид

Пшъэдэклыжъ зыхырэ секретарыр Нэпшлэкъуй Заур